

Representantforslag 81 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Olaug V. Bollestad, Rigmor Andersen Eide og Anders Tyvand

Dokument 8:81 S (2015–2016)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Olaug V. Bollestad, Rigmor Andersen Eide og Anders Tyvand om familiepolitikk

Til Stortinget

Bakgrunn

Familiepolitikken verdigrunnlag og formål

Forslagsstillerne viser til at familiepolitikken er et av de viktigste politikkområdene for Kristelig Folkeparti. Kristelig Folkeparti mener det er riktig å prioritere ordninger som sikrer trygg oppvekst for barn og gode rammer for familiene. Mennesker er skapt til å være i fellesskap. Familien er det første og for mange det viktigste av alle fellesskapene man gjennom livet blir en del av. For barn er familien den mest grunnleggende arenaen for tilhørighet, nærhet og fellesskap. Stabile og trygge familier gir trygge barn som vokser opp til å bli trygge voksne. Barn har det ikke best alene, de trenger noen rundt seg som tar vare på dem, noe som er helt avgjørende for at de skal utvikle seg og for at de skal få et godt liv som barn, og senere som ungdommer og voksne.

Forslagsstillerne mener myndighetene har et ansvar for å legge til rette for sterke familier fordi barn trenger trygge familier for å få en best mulig oppvekst, fordi vi som mennesker trenger andre mennesker rundt oss, og fordi vi som individer og som samfunn spares for store omkostninger når vi har en vel fungerende familie rundt oss.

For Kristelig Folkepartis del er målet med familiepolitikken først og fremst best mulig oppvekst for alle barn, og partiet mener gode rammer for familiene

er blant de viktigste virkemidlene for å oppnå dette. Familiepolitikken kan også bidra sosialt utjevnende og bidra til mer likestilling, men hovedformålet er trygg oppvekst og sterke familier. Det er viktig for forslagsstillerne å advare mot familiepolitikk som er utformet først og fremst for å sikre deltakelse i arbeidslivet. Forslagsstillerne er enig i at høy deltakelse i arbeidslivet er viktig. Men familiepolitikk handler etter forslagsstillerne syn ikke først og fremst om arbeidslivets behov, men om barnas behov og familiens behov. Når familiepolitiske forslag fremmes med hovedmål om at småbarnsforeldre skal arbeide mest mulig og kvinner skal raskest mulig tilbake i arbeid, legges et unødvendig og uheldig press på familiene. God familiepolitikk legger til rette for at man kan føde barn i Norge og sikrer barna en trygg oppvekst, den støtter opp rundt familiene og sikrer at begge foreldre kan kombinere familie- og arbeidsliv dersom de ønsker det.

Forslagsstillerne frykter at familiepolitiske forslag som handler om mer arbeid for foreldrene og om å legge til rette for at foreldrene frigjør tid med barna for å kunne bidra mer på jobb, setter både likestillings- og familiepolitikken i revers.

Nettopp retten til å gå ut i arbeid og slippe å velge mellom familie og arbeidsliv har vært sentral i kvinnekampen og er et viktig gode i dagens Norge.

Forslagsstillerne tror ikke at foreldre i dag etterlyser kortere permisjon (enten den kan byttes inn i barnehagetid, eller tas av besteforeldre), mer tid i barnehagen eller større forventninger fra arbeidsgiver om å være til stede på jobb store deler av døgnet.

Forslagsstillerne mener forslag som bidrar til en slik utvikling ikke er god familiepolitikk, og heller ikke god likestillingspolitikk.

Forslagsstillerne vil at foreldrene skal få mer tid sammen med barna sine, ikke mindre.

Gode økonomiske rammevilkår er viktig for å øke familienes handlefrihet. De er også ofte et målrettet virkemiddel mot barnefattigdom. Bedre vilkår for barnefamilieene er også viktig for å sikre høye fødselstall og trygge velferden i møte med en aldrende befolkning.

På familiens premisser – familier er forskjellige

Familiepolitikken skal støtte opp om familielivet og gi familiene muligheten til å organisere sine liv selv. Kristendemokratisk ideologi tilsier at det bør ligge tungtveiende argumenter til grunn når politikken blander seg inn i familienes frihet til selv å styre sin egen hverdag. Når barn lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, må imidlertid samfunnet gripe inn. Når tradisjoner og strukturer begrenser familiers og enkeltmenneskers valg og muligheter, er det også legitimt og ofte nødvendig med bruk av familiepolitiske virkemidler.

Det er et viktig premiss for familiepolitikken at familier er forskjellige og har ulike behov.

På barns premisser

Forslagsstillerne vil understreke at familiepolitikken først og fremst bør utformes med barns og familiers interesser for øye. Et samfunn som er bra for barna, er et samfunn som er bra for alle. Kristelig Folkepartis fremste mål er derfor et barnevennlig samfunn, et samfunn der barns behov blir prioritert og får fortrinn. Forslagsstillerne vil vise til at hensynet til barn og unge går som en rød tråd gjennom Kristelig Folkepartis politikk på alle områder og vil i denne sammenheng nevne eksempler som Kristelig Folkepartis gjennomslag for flere lærere i barneskolen, Barnas transportplan, opptrappingsplan mot vold mot barn og barn og unges psykiske helse.

Fordi barn er forskjellige og har ulike behov, er det viktig at familiepolitikken legger til rette for at familier kan ta ulike valg, og at ikke alle familier må velge nøyaktig like løsninger.

Ikke på arbeidslivets premisser

Den siste tiden har flere nye forslag til familiepolitikk blitt presentert, og mange av dem fokuserer på hvordan frigjøre mer av foreldrenes tid hjemmefra slik at foreldrene kan bidra mer i arbeidslivet. Forslagsstillerne mener god familiepolitikk legger til rette for det motsatte: at foreldrene skal kunne bruke mer tid sammen med barna sine og at arbeidsgiver legger til rette for dette. Dersom kvinner opplever at de for å kunne arbeide fullt og ha lederstillinger enten må velge bort barn, eller må velge å la andre være sammen med barnet fordi hennes tid i all hovedsak må brukes på jobb, frykter forslagsstillerne at konsekvensene kan bli at flere opplever at kombinasjonen blir for vanskelig. Det er et politisk ansvar å legge til

rette for at arbeidsliv og familieliv kan kombineres på en god måte.

Med likere deling av hjemmearbeidet mellom mor og far, arbeidsgivere som legger opp arbeidstid og møter, oppgaver og forventninger i tråd med arbeidstakerens familiebehov, et arbeidsliv som ikke diskriminerer folk som får barn, verken ved ikke å ansette eller å svekke lønnsutviklingen eller hemme videre karrieremuligheter, med fortsatt gode ordninger som lang foreldrepermisjon, kontantstøtte, barnehageplasser, ammefri, rett til å være hjemme med syke barn osv., kan både kvinner og menn oppleve at det går ganske bra å kombinere arbeid og familie. Løsninger som reduserer arbeidsmengden i den mest tidspressede fasen av livet, kan være veien å gå for mange. Fravær fra arbeidslivet kan paradoksalt nok være det som sikrer tilknytningen til arbeidslivet. Løsninger som tar utgangspunkt i endringer i arbeidslivet, kan gi den enkelte mer fleksibilitet og mulighet til å bestemme over egen arbeidssituasjon. Dette er en av de viktigste forutsetningene for foreldre i arbeidslivet.

Kristelig Folkeparti vil arbeide for et arbeidsliv som organiseres mer på familiens premisser, og kjempe imot at omsorgen av barn skal organiseres på arbeidslivets premisser.

Svar på hverdagsutfordringene – en relevant familiepolitikk

Forslagsstillerne mener det er viktig at familiepolitikken tar utgangspunkt i gode analyser av familienes hverdag og utfordringer i dag, og at familiepolitiske løsninger gir gode svar på familienes utfordringer i dag. Det er ikke ett enkelt svar på dette. Familier er ulike og situasjoner er ulike.

Viktige spørsmål i denne sammenhengen er hvordan legge til rette for at familien får mer tid sammen når barna er små, og hvordan legge til rette for at foreldre som ønsker det, kan kombinere arbeid og familie.

Mange småbarnsforeldre synes ikke de har nok tid sammen med egne barn, og opplever at det er vanskelig å finne en god balanse mellom arbeidsliv og familieliv. Løsninger som gjør det lettere å kombinere arbeid med familietid, er etter Kristelig Folkepartis syn helt avgjørende for likestilling og for familien.

Mer tid sammen

Eksempler på løsninger som kan gi familier mer tid sammen, er en modell der foreldrepermisjonen utvides med flere uker, samtidig som den gjøres enda mer fleksibel, slik at uttak av permisjonstiden kan fordeles helt frem til barnet er 10 år. På denne måten gis familien tid til en litt forlenget permisjon med babyen, til en ekstra lang innkjøring i barnehagen, til litt kortere dager på jobb i en periode eller til å ta ut ferie sammen med skolebarna.

En annen ordning som gir familien mer tid sammen, er kontantstøtten. Kontantstøtten benyttes av tusenvis av små barn og foreldre hver eneste dag. Første halvår 2015 brukte 41 prosent av alle familier med barn i målgruppen kontantstøtten. Forslagsstillerne viser til at barn og familier er forskjellige, og mener myndighetene bør legge til rette for at familiene skal få ta ulike valg. For noen familier er direkte overgang fra foreldrepermisjon til barnehage det beste, for andre er litt mer tid hjemme før barnehagestart en bedre løsning. Forslagsstillerne mener det ikke finnes én løsning som passer perfekt for alle. Forslagsstillerne mener det er viktig at myndighetene legger til rette for at det ikke bare er de med veldig høy inntekt som opplever at det finnes ulike alternativer å velge mellom. Kontantstøtten har i 15 år sikret småbarnsfamilier større valgfrihet i hvordan de vil organisere omsorgen for egne barn. Kristelig Folkeparti ønsker en videre styrking av kontantstøtten slik at den oppleves som relevant for stadig flere. Én dag i barnehage må kun tilsvare trekk i én dags kontantstøtte. Da kan foreldre enklere finne de beste løsningene og valgfriheten for familiene sikres.

Forslagsstillerne vil understreke at reell valgfrihet selvsagt også forutsetter tilgang til barnehageplass med god kvalitet, når familien trenger det, og viser i denne sammenheng til Stortingets behandling av Meld. St. 19 (2015–2016), samt de siste års budsjettforlik som legger til rette for utbygging og drift av flere barnehageplasser, utvidelse av retten til barnehageplass for ettåringer og økt kvalitet.

For småbarnsforeldre som ønsker å arbeide noe mindre når barna er små, vil forslagsstillerne videre vise til at Kristelig Folkeparti ønsker å gjøre det enklere å redusere stillingsprosenten i denne fasen. Forslagsstillerne viser til at arbeidsgivere i dag har en plikt til å imøtekomme foreldres ønske om mer tid til samvær med små barn eller behov som følger av problemer med å skaffe barnepass i arbeidstiden. Rett til redusert arbeidstid er hjemlet i arbeidsmiljøloven § 10–2 (4). En arbeidstaker som kan dokumentere behov for redusert arbeidstid i tråd med visse kriterier, herunder foreldre med barn under 10 år og aleneforeldre, har rett til redusert arbeidstid. Forutsetningen for å få redusert arbeidstid er at ordningen kan gjennomføres uten særlige ulemper for virksomheten. Kristelig Folkeparti mener alle småbarnsforeldre som i dag har en fulltidsstilling, uten forbehold må sikres en lovfestet rett til å gå ned til 80 prosent stilling.

Videre vil forslagsstillerne peke på at familier kan få mer tid sammen ved at arbeidslivet legger til rette for at økt produktivitet skal kunne tas ut på andre måter enn i økt lønn, for eksempel gjennom kortere arbeidstid eller mer ferie.

Det er viktig å gi begge foreldrene mulighet til å ta ut foreldrepermisjon. Forslagsstillerne mener fed-

rekvoten er svært viktig for å sikre fedre reell mulighet til foreldrepermisjonen, uavhengig av holdninger i omgivelsene.

Kombinasjon arbeid – familie

For småbarnsforeldre som ønsker å arbeide fulltid, er det avgjørende at arbeidsgiver legger til rette for fleksibilitet på arbeidsplassen. Retten til å gå ut i arbeid og slippe å velge mellom familie og arbeidsliv har vært sentral i kvinnekampen og er et viktig gode i dagens Norge. Forslagsstillerne er opptatt av at det må legges til rette for at de som ønsker å arbeide utenfor hjemmet, kan kombinere det med familieliv på en god måte. Og man vet at ikke alle faktisk opplever at denne kombinasjonen er helt enkel. Mange forteller om et press om å arbeide mest mulig og å tilpasse familiens liv til arbeidsgivers og arbeidslivets behov. Forslagsstillerne mener det er viktig at det legges til rette for at arbeidslivet tilpasses familielivet i stedet. For at småbarnsforeldre, både kvinner og menn, skal kunne delta i arbeidslivet, må arbeidslivet være fleksibelt og tilpasset familielivet.

Vernet og rettighetene i arbeidsmiljøloven er veldig viktige for småbarnsforeldre. Arbeidsmiljøloven gir blant annet viktige rettigheter til permisjon, regulering av arbeidstid, rett til lønnet ammeferie, korttidsfravær og fleksibel arbeidstid.

Fleksibilitet har også mye med holdninger og erfaringer hos arbeidsgiver og i arbeidslivet generelt å gjøre. For småbarnsforeldre som ønsker å arbeide fulltid, er det avgjørende at arbeidsgiver legger til rette for fleksibilitet på arbeidsplassen. Det er enklere for både kvinner og menn å velge arbeid utenfor hjemmet, og det er enklere å få til å arbeide fulltid, dersom man ønsker det, når arbeidsgiver er fleksibel og legger godt til rette. Forslagsstillerne viser til at mange opplever å møtes med forventninger og holdninger som ikke legger til rette for god likestilling og for et godt familieliv. Forslagsstillerne mener det er behov for holdningsendrende arbeid, og det er viktig at rettighetene i folketrygdloven, arbeidsmiljøloven og likestillingsloven som på ulike måter sikrer retten til å tilpasse arbeid og familieliv, faktisk er kjent og brukes i alle bransjer.

Et godt barnehagetilbud er avgjørende for at småbarnsforeldre skal kunne delta i arbeidslivet. Forslagsstillerne viser til at Kristelig Folkeparti mener barnehagetilbudet må organiseres på barnas og familiens premisser. Det innebærer at alle barn over ett år må få samme rett til barnehageplass, uavhengig av når på året de er født og ved hvilken alder familien ønsker å benytte seg av barnehagetilbudet. Dette må ordnes gjennom et regelverk som gir forutsigbarhet for både foreldre og barnehager, gjennom flere opptak i året. Kvaliteten i barnehagene må sikres gjennom krav til voksentetthet og krav til utdanning av personalet i barnehagen.

I dag må kvinner ha hatt inntekt i form av lønn, foreldrepenger eller tilsvarende i seks av de ti siste månedene for å få rett til foreldrepenger på nytt. Det betyr at dersom de for eksempel er hjemme med barnet noen måneder utover foreldrepermisjonstiden, kan de miste retten til ny foreldrepermisjon med neste barn. Kristelig Folkeparti mener dette slår urettferdig ut for mange som får barn med korte mellomrom, og vil derfor at alle foreldre må få beholde retten til foreldrepenger som ved forrige barn når det er mindre enn to år mellom fødslene.

Likestilling og familie – samtidig, ikke enten eller

Forslagsstillerne mener nøkkelen til god familie- og likestillingspolitikk ligger i samspillet mellom disse to. Det er viktig å utvikle politikk som ivaretar familiens behov og likestillingshensyn.

Familielivet er best når det preges av likestilling og likeverd. Og likestillingskampen handler blant annet om rett og mulighet til å kunne kombinere barn og familie med deltakelse i arbeidslivet og deltakelse i samfunnsliv og beslutningsfora. Det har vært en viktig del av kvinnekampen å sikre at det går an både å arbeide og ha karriere og å føde barn og være mor. Det er en viktig del av likestillingspolitikken å sikre at også foreldre kan delta i arbeidslivet dersom de ønsker det. Like muligheter til deltakelse i arbeidslivet forutsetter blant annet gode familiepolitiske ordninger som foreldrepermisjon og rett til å være hjemme med syke barn, fedrekvoten som sikrer far og barn tid sammen og som gir varige effekter på arbeidsdelingen i hjemmet, samt et sterkt diskrimineringsvern for gravide og foreldre.

Forslagsstillerne mener det ikke nødvendigvis er slik at det som skaper mest samfunnsøkonomisk nytte, er det som gir mest likestilling. Det er ikke selvsagt at størst mulig deltakelse i arbeidslivet for begge foreldre er det likestillingsvennlige svaret på behovet for jevnere arbeidsdeling. Det er viktig at både kvinner og menn deltar i arbeidslivet og kan forsørge seg selv. Men det er også viktig å anerkjenne at noe fravær fra arbeidslivet i en periode med store omsorgsoppgaver kan være hensiktsmessig. Da er det avgjørende at myndighetene legger til rette for at det er mulig å velge litt forskjellig i en periode av livet. Og det er viktig at begge foreldre opplever at de kan velge ulike løsninger. I dag er det svært sjelden at far arbeider deltid mens mor arbeider heltid. Det er fortsatt flere kvinner enn menn som tar ut kontantstøtten. Far opplever fortsatt motstand mot å ta ut fedrekvoten eller lengre permisjoner. Dette er holdninger og strukturer som må tas tak i fordi de hindrer frie valg. Kvinner og menn møter ulike forventninger og begrensninger i sine valgmuligheter.

Forslagsstillerne er bekymret for familiepolitiske forslag som skal gi økt arbeidsdeltakelse og som presser familien til å tilpasse seg arbeidsgivers be-

hov. Dette er politikk som kan gi store tilbakeslag i kvinnekampen og i familiepolitikken. Likestillingspolitikken må sikre like muligheter, likelønn, jevnere arbeidsdeling mellom mor og far og mulighet til å kombinere arbeid og barn. Familiepolitikk handler først og fremst om barnas behov, om trygg oppvekst og god støtte til familiene. De gode politiske løsningsene finnes i samspillet mellom disse hensynene.

Hvordan gjøre det enklere å få barn tidligere?

Norge har høy yrkesdeltakelse og høy fruktbarhet sammenlignet med mange andre europeiske land. De siste årene har imidlertid fødselsraten i befolkningen falt. Det samlede fruktbarhetstallet i 2015 var på 1,73 barn per kvinne, noe som er det laveste siden 1986. I dag utsetter både menn og kvinner i økende grad når de får sitt første barn, og færre får mer enn to barn. Forslagsstillerne mener dette viser behovet for fortsatt sterk og god familiepolitikk. Det er en viktig politisk oppgave å legge til rette for barnefødsler og familieliv også når flere tar høyere utdanning og når flere øker sin deltakelse i arbeidslivet. Det er en utfordring for samfunnet med lavere fødselstall, og det er en veldig belastning, både fysisk og ikke minst mentalt, for kvinner og par som opplever at de venter for lenge med å få barn, og dermed ikke kan bli gravide uten hjelp. Helsefaglige råd tilsier at kvinner bør få barn mens de er unge, men samfunnets ordninger er ikke lagt opp slik. Dagens ordninger og holdninger legger i stor grad opp til at kvinner må være godt voksne før de får barn. Man ser i dag en utvikling som gjør at mange flere sliter med å få barn, fordi kvinner ikke er fruktbare hele livet. Forslagsstillerne mener både samfunnsmessige og individuelle hensyn taler for en endring i synet på når kvinner skal bli gravide og få barn i Norge i dag. Dette har med holdninger å gjøre, og det har med de økonomiske ordningene som i dag oppfordrer til å vente. Engangsstønaden er lav, mens opparbeidede permisjonsrettigheter gir god støtte. Det oppfordres til å ta lang og god utdanning, men det legges altfor lite til rette for å kombinere studier og barn.

Studenter og andre som av ulike grunner ikke er i arbeid når de blir foreldre, kommer i dag uforholdsmessig dårlig ut økonomisk. Dårlig økonomi er fortsatt en hovedbegrunnelse for at mange unge kvinner velger abort. Forslagsstillerne mener det er behov for endringer, og viser til at Kristelig Folkeparti vil erstatte dagens ordning med en engangsstønad med en ordning der alle har rett til foreldrepenger med utgangspunkt i 2 G (p.t. kr 180 136) i folketrygden. Beløpet bør utbetales månedlig, og det bør være ulike satser der forsørgersituasjonen tillegges vekt.

I inneværende stortingsperiode har engangsstønaden blitt økt fra 35 263 kroner i 2013 til 46 000 kroner i 2016. Dette er en viktig økning, men forslags-

stillerne mener målet om 2 G bør nås før man kan være tilfreds.

Forslagsstillerne mener det er viktig at studenter som blir foreldre, sikres gode og fleksible permisjonsordninger, slik at mamma- og pappapermisjon kan tas ut når det passer studentene best. Forslagsstillerne mener også det er viktig å sikre fleksible studieløp tilpasset foreldre. Det kan være en god idé å innføre nasjonale retningslinjer for å få utdanningsinstitusjonene til å sikre gode ordninger og nødvendige rettigheter for studentforeldre, blant annet at studenter med barn prioriteres i nærområdene ved valg av praksissted, rett til utsatt eksamen dersom barnet er sykt på eksamensdagen og rett til å søke om framskyndelse av eksamen.

Konflikt i familien

Mange familier opplever konflikt og samlivsbrudd. Det er viktig at myndighetene gjør mest mulig for å forebygge konflikt og for å bidra til lavest mulig konfliktnivå i familier der foreldrene bor sammen, og i familier under brudd og etter brudd.

For Kristelig Folkeparti er en sentral del av familiepolitikken stadig å styrke familievernet slik at familievernet kan bli en stadig viktigere samfunnsaktør, styrkes som forebyggende instans og som leverandør av offentlige lovpålagte tjenester. Spesielt viktig er det at familievernet gis ressurser til å drive mer forebyggende arbeid for å redusere risikoen for samlivsbrudd og styrke muligheten for godt foreldresamarbeid i etterkant av et brudd. Kristelig Folkeparti vil arbeide målbevisst for å styrke tilbudet om parterapi/familieterapi og gjøre dette til en lovbestemt rett innen tre uker, slik ordningen er for mekling ved samlivsbrudd. Forslagsstillerne viser til at familievernet i mange kommuner har et utstrakt samarbeid med helsestasjonene og blant annet gir foreldre et kort samlivskurs i forbindelse med sin første fødsel, det drives mer generelle samlivskurs, og det samarbeides om barnegrupper for barn som lever med foreldre som har et høyt konfliktnivå. Alt dette er verdifullt arbeid som det må legges til rette for mer av. Kristelig Folkeparti vil øke satsingen på samlivstiltak og foreldreveiledning, i nært samarbeid med familievernet og med ideelle aktører. Forslagsstillerne viser til at mange kommuner i dag har Familiens hus eller andre modeller for samlokalisering og samarbeid mellom ulike instanser som familier og barn forholder seg til. Forslagsstillerne mener slike modeller kan gi store fordeler for barna og familiene og for samarbeidet mellom de ulike instansene. Når helsestasjon, barnevern, familievern, skolehelsetjenesten, barnehagene og andre instanser samarbeider godt, gir det et godt tilbud til barn og familier. Forslagsstillerne

mener familier bør møte et tjenestetilbud som er samordnet og enkelt å forholde seg til. Et lavterskel familieteam kan være en overgripende brobygger mellom ulike tjenestetilbud og en modell som sikrer samarbeidet med og mellom tjenestetilbudene. Familieteam kan være fleksible, samarbeidsorienterte og tillitskapende instanser med tverrfaglig kompetanse. Forslagsstillerne viser til at Kristelig Folkeparti vil arbeide for å opprette «lavterskel» familieteam eller andre gode instanser som kan sikre et samordnet og godt barne- og familietilbud i alle kommuner. Undervisning om samliv og relasjoner må styrkes i ungdomsskolen.

Forslagsstillerne viser til at Kristelig Folkeparti ønsker at alle som får barn, skal få tilbud om å delta på foreldrekurs. Det er mange foreldre som etterlyser mer støtte og veiledning. Gode kurs kan bidra både til tryggere foreldre, tryggere barn og sterkere familier.

Forslagsstillerne vil også peke på helsestasjonenes og skolehelsetjenestens viktige rolle i møte med barn, foreldre og familier. Kristelig Folkeparti mener det er viktig å styrke helsesøsterordningen som førstelinjetjeneste med hjelp, støtte og veiledning.

Økonomiske konsekvenser av representantforslaget

Når Kristelig Folkeparti argumenterer ideologisk for offensiv familiepolitikk, handler det først og fremst om ideologi og grunnverdier, men midler til trygg oppvekst og gode familier er også god samfunnsøkonomi. Utgiftene på statsbudsjettet til eksempelvis foreldrepermisjon, kontantstøtte, barnehager, dekning av sykefravær og ammefri er betydelige. Det er også et faktum at foreldre har fravær fra arbeidslivet for å føde barn og passe på barn og være sammen med barna sine, og at dette medfører utgifter og gir tap av fortjeneste på kort sikt. Men uten disse familiepolitiske ordningene og dette fraværet fra arbeidslivet, hadde få barn blitt født, og samfunnsøkonomien i lave fødselstall og barn som ikke sikres en trygg oppvekst, er dårlig.

Fødselstallene har vært synkende de siste 12 årene, og med dagens fruktbarhetstall på 1,73 fødes ikke nok barn til å holde befolkningen på dagens nivå. Å legge til rette for barnefødsler og for en trygg oppvekst for barna er meget god samfunnsøkonomi.

Det er dessuten store utgifter og menneskelige kostnader forbundet med konsekvenser av utrygge familier og utrygg oppvekst. Dersom myndighetene og samfunnet legger gode rammer for trygg oppvekst og sterke familier, vil det kunne ha svært store og viktige konsekvenser for enkeltindivider og for samfunnsøkonomien.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan far kan sikres en selvstendig uttaksrett til foreldrepermisjon og fedrekvoten.
2. Stortinget ber regjeringen sikre alle fedre rett til to ukers lønnet permisjon ved fødsel eller omsorgsovertakelse.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan studenter som blir foreldre, kan sikres gode og fleksible permisjonsordninger, slik at mamma- og pappapermisjon kan tas ut når det passer studentene best.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at foreldre som får barn med mindre enn to års mellomrom, mottar minst like mye foreldrepenger i den andre som i den første foreldrepermisjonen.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer selvstendig næringsdrivende like gode rettigheter i forbindelse med svangerskap og fødsel som lønsmottakere.
6. Stortinget ber regjeringen sikre at kontantstøtten igjen blir fleksibel med femtrinnet uttak og i større grad enn i dag kan kombineres med deltids-plass i barnehage.
7. Stortinget ber regjeringen legge frem for Stortinget en vurdering av hvordan kontantstøtten kan endres slik at den oppleves mer relevant også for fedre.
8. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer alle småbarnsforeldre som i dag har en fulltidsstilling, uten forbehold, en lovfestet rett til å gå ned til 80 prosent stilling.
9. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at alle par får tilbud om samlivskurs og foreldreveiledningskurs ved første svangerskapskontroll.
10. Stortinget ber regjeringen legge frem for Stortinget en vurdering av hvordan tilbudet om parterapi/familieterapi kan forbedres, herunder om det bør innføres en lovbestemt rett innen tre uker, slik ordningen er for mekling ved samlivsbrudd.
11. Stortinget ber regjeringen legge til rette for oppretting av «lavterskel» familieteam eller andre gode samordningsmodeller i alle kommuner.

12. april 2016

